

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frrtal fizethetnek elő, fél éves előfizetés el nem fogadtatik.

Előfizetési és hirdetési díjak az erdélyi gazdasági egylet pénztárához Kolozsvárra czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala ad felvilágosítást.

Meghívó.

Az erdélyi gazdasági egylet 1890. év június hó 22-én d. e. 10 órákor, az egylet helyiségében (Kolozsvárt, bel-középutcza, Mikó-palota) **rendkívüli közgyűlést** tart, melyre a tagok tisztelettel meghivatnak.

Tárgy: **titkár-választás.**

Kolozsvárt, 1890. május 29.

Szabó József,

erd. g. egyl. elnök.

Dr. Szaniszló Albert,

helyettes titkár.

Az erdélyi lótenyésztés és kereskedés emelése érdekében.*)

(Tervezet.)

Jelige:

„Segíts magadon és az Isten is megsegít.“

Az erdélyi lótenyésztés határozottan hanyatlásnak indult és ha ez tovább is így megy: maholnap odalesz az a hajdan oly páratlan, ki-

*) E tervezet, gr. Bánffy György ő méltóságához, mint a tenyészállat-kiállítási szakosztály elnökéhez nyújtott be. Szerk.

tartó faj, mely egész Európában és jelesen Franciaországban, még csak most, a legközelebbi években is mint a legkitartóbb, legszivósabb katonaló lón elismerve.

Ha az erdélyi lótenyésztő gazdák mindig csak a kormánytól várják a segílyt és maguk semmit sem tesznek: akkor ne csodálkozzanak, ha csalatkoznak e téren is, mint sok más egyébben!

„Segíts magadon és az Isten is megsegít” — E bibliai mondás sehol se érvényesül jobban, mint az én kedves erdélyi hazámfiainál, — mert rajtunk csakugyan senki sem segít; ha magunk nem segítünk magunkon, Isten kegyelmével!

Ez lévén meggyőződéseim — és évek hosszú során sajnosan tapasztalván, hogy az a páratlan jó fajló, hogyan megy tönkre, hogy cse-nevész — igazat szólva — hogy pusztul el és az ugy is szegény erdélyi gazda, hogyan veszíti el egyik legnagyobb jövedelmi forrását: elhatároztam, hogy igénytelen szavam felemelem és egy tervezetet fogok az erdélyi lótenyésztőkhez benyújtani, illetőleg az erdélyi gazdasági egy-let bizottsághoz, mely által, hiszem és meggyőződéseim, hogy e bajon segíteni lehet!

Az erdélyi lótenyésztés jövedelmezésének egyik nagy és fő akadály a, hogy nem tudja fiatal lovait eladni; hogy eladó lovainak nincs biztos piaca; nincs egy központ, hová lovait beállítsa; nincs lóki-állítás, lóvására, így aránylagosan értékesíteni lovait nem képes és csaknem oly árban adja el, a mennyibe 4 éves koráig a csikó tartása került.

A másik nagy baja és az, hogy ugy a nagyobb, mint a kisebb ménestartó gazdák csikóikat 1—2—3 éves korukban a kormány által kiküldött katonai bizottságnak adják el, azon balhiedelemben, hogy így jobban értékesíti termelését, mert így egy pár évi tartást meggazdálkodik?! Ez határozottan balhiedelem, rossz számítás és nem hogy hasznos lenne, de a ménestartónak határozottan káros. Igaz, hogy egy pár évi tartást megtakarított, de csak a saját zsebére hazudott, mert sokkal kevesebbet kapott csikójáért, mint teljes korában kapott volna és a mi a leglényegesebb, ménését nem frissít-heti föl szakértelemmel kiválasztott, jó anyaggal; mert nincs ép, jó fiatal kanczája!! Nincs, mert ép és hibátlan csikóit — kanczát ugy mint mént — már 1—2—3 éves korában eladta!!

Tapasztalatból tudom és határozottan állítom, hogy a legtöbb ki-tűnő, régi jó faj ménes azért ment tönkre, hogy annak idejében nem

frissítettét föl szakértelemmel, fiatal, hibátlan kanczákkal, melyek vagy hámba, vagy mint háttas lovak idomítva, kipróbáltattak volna és egy próbaév múlva — kitarós jelességükről meggyőződve — osztották volna be a ménés-állományba.

Miért vannak a versenyek? azért, hogy a tenyésztésre nevelt és szánt telivér-anyag kipróbáltassék és az így kiváló anyag használtassék tenyésztésre! Ez ép úgy áll a félvér-lónál is; mert a leghíresebb telivér mén se fog egy rossz, nyomorult kanczával jó csikót termelni! De ha a tenyésztő 1—2—3 éves kanczáit eladja, honnét és miből fog kipróbált, fiatal kanczát ménésébe beosztályozni? mert megjegyzendő, hogy a legtöbb tenyésztő — számítás nélkül — nemcsak a fölösleget, hanem minden kancza csikóját eladja, ha csak egy kissé jó árt ért el és midőn észre veszi a ménésállományában hiányt, — minden habozás nélkül — fedeztetni azon kancza-csikót is, a melyet a katonai bizottmány — rossz alkat, csont- és izom-hibákért visszavetett! Hogy aztán egy pár év multán, hová jut egy ily ménés? azt hiszem, nem kell reá magyarázat!

De tovább megyek és azt állítom, hogy az illetén eladása a fiatal csikónak a gazdaságra is káros!

Nézetem szerint — a rationabilis gazda, a mellett, hogy jövedelmi forrást óhajt szerezni magának a lótenyésztés által, saját és gazdasága számára is termeli a lovakat? De ha ily fiatalon adja el lovait, mi marad saját használatára és a gazdaságba? Az a sok ló, a melyet a commissio visszadobott és a mely bizonyosan nem fog se saját kívánalmainak, se a gazdaságban megfelelni és így, a rossz ló ép annyit emésztvén föl, mint a jó, határozottan káros a gazdaságra nézve! A kormány jól tudta és jól is számított akkor, a midőn ezt — a fiatal csikók bevásárlását — életbe léptette, de a gazda határozottan vesztett általa, a lótenyésztés nem emelkedett és így a termelő szenvedni egyedül a kárt! Lehet, hogy itt sokan ellenvetik nekem, hogy hátha nem tudják így is fiatal lovaikat eladni, mert absolute nincs lókereskedése Erdélynek, — jobb kis korában eladni a mit lehet, mint 4 évig tartani, mert akkor sem tudjuk értékesíteni!?

„Segíts magadon és az Isten is megsegít.“

Segítsünk hát magunkon, teremtsünk fiatal, eladó lovaink számára egy piacot, találjuk ki a módját, hogy és miként leszünk képesek legjobban értékesíteni fiatal lovainkat!

Ezen czél elérésére van szánva igénytelen és éppen nem mérvadó felszólalásom! és alább leirandó tervezetem, mely ha sikerre vezetend: én leszek egyike a legboldogabb embereknek! Nem önérdek, önhaszonlesés dictálta tollamba e tervezetet, hanem a fájdalmas tapasztalat, hogy kedves erdélyi hazámiai mennyire vajudnak. — károsodnak évről-évre a ménestartással és nem kísérlik meg — bár próbaként — hogy e bajból kivergődjenek!

Álljanak össze a nagyobb erdélyi gazdák és lótenyésztők, alakítsanak egy társaságot tegyenek össze egy — nem nagy — összeget és segítsenek így önmagukon és a kisebb lótenyésztő gazdákon! Vannak még Erdelyben sokan — habár, fájdalom, nagyon is megritkultak — a kik vissza fognak emlékezni a régi, híres kolozsvári augsztusi lóvásárookra! Ki teremtette ezeket? a nagybirtokosok, a nagy ménesek tulajdonosai! Ide behozta minden ember hámos és hátas lovait — mondhatom kitünő anyagot — és itt kocsi-kázva, lovagolva, az akkori viszonyokhoz mérten, igen jól eladtunk vagy vettünk lovakat és pesti, debreczeni lókereskedők sokan megjelenve: igen jó vásárlásokat tettek! E vásárokat se kormány, se katonai bizottmányok nem alakították, se nem segélyezték, hanem teremtettük mi, magunk saját erőink és tevékenységünk által és saját érdekünkéből!

Na hát ha akkor lehetett, miért ne lehetne azt most is? Állítson fel a gazdaközönség Kolozsvárt egy lótenyésztési vásárt, lókiállításokat, lóárveréseket rendezzen, teremtsen egy központot az eladó lovak csoportosítására és biztosítom az erdélyi lótenyésztőket, hogy lesz elég budapesti lókereskező — de sőt bécsi és prágai is — a kik e lóvásárokat meglátogatják és a jó lovat jó árban megveszik. Állítsanak egy központi istállót, a melybe a kisebb gazdák fiatal lovaikat beszállithatják, olcsón élelmezethetik és a hol azokra előleget kaphatnak és idomításukról gondoskodva lesz! Ha a fehérmegyei és somogy-megyei gazdasági egylet tudott Kaposvárt egy ily lóvásárt, lókiállítást rendezni és életbe léptetni, minden kormány segélyezése nélkül, a hol mesés árban kelnek el a lovak: miért ne tudna az erdélyi gazdasági egylet is ilyet életbe léptetni? Nem kell erre oly sok pénz, a mint azt talán sokan hiszik! Tizenötezer forinttal meg lehet kezdeni az egészet és egy pár év alatt tizszeres lesz a nyereség és meg lesz mentve az erdélyi, most hanyatlásnak indult lótenyésztés!

Még egy nagy baja van az erdélyi lótenyésztésnek, a melyben az

anyaország is sinlődik és ez az, hogy a katonaság számára csak 15 maroktól felfelé veszik be a pótlovakat, a kisebb, 14 marok 3 hüvely és 14 marok 2 hüvely kis ló, bármily jól legyen is az teremtvé, visszadobatik; ezáltal a ménések egyáltalában ugy elaprosodnak, hogy ma-holnap egész Magyarországon nem lesz nagy ló, ma is már három vármegyén is keresztül kell zónázni, ha egy pár 16 markos lovat akarunk összeállítani! E ferde és okadatolatlan intézkedés ellen, mely a nemzetgazdászatra nézve is oly káros hatással van együttesen és erélyesen föl kell lépni és a magyarországi lótenyésztőkkel együtt, egy monstréfolyamodványt kell benyújtani, mind a közös hadügyministerhez, mind pedig a honvédelmi ministerhez!

Én megirtam igénytelen nézeteimet, megkísértettem a modozatokat felsorolni, melyek által talán a bajokon segíteni lehet, csak is a jó szándék vezette tollamat, most hát csak az óhajom, hogy e felszólalásom ne hangozzék el a pusztában és ha szükség van reám, én a legnagyobb készséggel és örömmel felajánlom őszinte szolgálatom és számos éveken át a lótenyésztés terén szerzett tapasztalataim kedves erdélyi hazámfiainak és rokonimnak!

Id Gróf Bethlen Miklós.

Kolozsvári rózsakiállítás.

Rózsánk — az összes virágok királynéja — még soha sem jelent meg oly felséges pompában szemeink előtt, mint éppen e napokban. Igen ügyesen fundálta ki idejét a rendezőség az ez évi rózsák kiállításának, minthogy éppen e napokban érte el tetőpontját nálunk a rózsavirágzás, — csakhogy az égi áldásból igen sokacska talált csurranni s ez nagyon észrevehetővé tette, különben gyönyörködni szerető, városi közönségünk távolmaradását.

Június 8—10 napjain ünnepeltük rózsáinkat, a mely parányi időnek legalább is fele alatt, Medárdus híven teljesítette kötelességét s így, igen szomoruan kell konstatálnunk, hogy e gyönyörű dolgot véghetetlen kevesen élvezhették. S pedig hogy ilyet még Kolozsvár közönsége egygyé csoportosítva nem látott, az bizonyos.

Már maga a díszítés büszkévé tehetett bennünket arra, hogy városunk kebelében telepedtek le Farkas Antal, Mánias, Schultz Rezső, Moldován és Zobácz kitűnő műkertészeink, a kik a szó teljes értelmében

versenyeztek abban, melyik mulja felül a másikat, úgy a művészetben, mint kiállított gyönyörű gyűjteményeikkel. A legfőbb érdem azonban ez alkalommal a Benedek Ferenc Erzsébeth-intézeti élelmész és zálogházi hivatalnoké, a ki egymaga 307-féle rózsájával jelent meg s tüntette föl e remek kollektiójában, hogy mit képes tenni egy ember kötféle nagy kötelezettség mellett is, ha lelke igazában hevül a természet örök szépségeiért.

Haton valának tehát, a kik — habár kevesünknek — oly szép három napot csináltak. Az az öntudat, a mely a kiállítás előtt buzdította, lelkesítette e derék rózsamestereinket, nyugodt lehet most az ünnep után, a midőn teljes elismeréssel adózik minden látogató sikerült munkálkodásukért. Hetedik társul e sorok írójának neje szegődött, hétféle válogatott eprével, melyek szintén elismerésével, kiváló tetszésével találkoztak még a szakértőknek is.

Talán emliteni is szükségtelen, hogy a rózsák elnevezése egyáltalában mind a hét osztálynál (szomorú, moha, thea, thea-hibrida, noizette, remontant és Bourbon) a kiállítók mindnyájánál azonos és teljesen korrekt volt s így, a bíráló bizottság gyönyörrel telve végezhetette e tekintetben is kedves teendőjét. Az első díj (állami ezüst érem és oklevél) Benedeknek ítéltetett; de méltó pénz és kitüntető oklevél odaítélésében részesült a többi jeles rózsástárs is. Az eprekért szintén első osztályu oklevelet nyert Széatgyörgyiné.

Még a kiállítás előtt hangoztatott azon elhatározás, hogy az ünnepély végén jelöltessék meg egy legszebb rózsá, — tudomásra kívánjuk hozni, hogy ez egyedüli a **Niphetos**.

Sok szavazatot kapott azonban a **Madame Marie van Houtte** — s még egy pár piros és lazaeczzin; de a vivat mégis a fejr **Niel**. Bizony szép is az! Hanem hát talán mégis jó lesz, ha tájékozásul olvasóink lelki szemei elé állitunk még néhány mást is, melyek a különböző színekben alig engedhetnek egymásnak elsőséget.

Igy pl. a fejérek közül: — a **Niphetoson** kívül — a **Narrenz Luise**, **Duchesse de Matilde**, **Marie Lambert**, **thea grossularis**, **Honorable Edit Gifford**, **Boule de Neige**, **La Princesse Vera**, **Blangni**, **Zilia Pradel**, **Lamarque**, **Innocente Pirola**, **Eáni**, **Madame Bravy**, **Devonensis**. (15.)

S á r g á k : **Marschal Niel**, **The Briede** (alig sárga), **Marie van Hloutte**, **Gabrielle Martel**, **Coquette de Lyon**, **Madame Margottin**, **Franciska Krüger**, **Madame Berard**, **thea Sunset**, **Ophilia**, **Jean Ducher**,

Etoile de Lyon, Safrano, Malmeson, William aller Richardson, Falcot, Madame-Chedane-Guinaisean, Gloire de Dijon, Madame Eugene, Verdier. (20.)

Rózsaszínek: Marquis de Vivens, Homér, Claudius Levet, Comte de Paris, Ádám, Hermajesti, Madame Maria Fürger, Souvenir de Roueriste Rambaux, Princesse Uvarof, Madame Apolina Toulon, Batthyáni grófné, Bougere, La france. (13.)

Pirosak: Prince Camille de Rohan, Eugene Fürst, Due of Edinburg, Ferdinand des Lesseps, Senateur Favre, Lord Beakonsfield, Mária Henriette, Princze Albert, William Franciska Benet, Souveniir de Therese Levet, Ella, Gordon, Papa Gontier, Senateur Favre, Ábrahám Lincoln, Mrs. Javitt, Andre Nabonnand, Reine Mária Pia, Reine Mária Henriette, Madam la Comtesse, Casarta.

Lazaczsárgák: President (Kossuth), Triumphe de Luxemburg, Ganbault, Catharina Mermet, Madame Eugene Cavaignac, Prince of Wales, Comtessa Róza Parc, Madame Lambert, Donarte de Oliveira, Madame de Wattewille, Souvenir de Victor Hugó, Murve d'Orléans, Lueiola, Herr Mayesti.

E 80-féle rózsá, abból a bemutatott 5—600-félőből mind oly remek, a mely alig redukálható kevesebb számra s így a ki be nem szeresheti mindannyiját, a helyett a sok selejtes helyett, a mivel nagyrészt eddig bíránk, mindig érezni fogja a nem létezők hiányát.

Tudva azonban, hogy legtöbbjét rózsakedvelőinknek, a helyhiány gátolja e törekvésében, mégis — nyilvánuló óhajtásra — talán-talán szűkebb sorozatot is tudnánk megállapítani.

Most azonban teljességgel nem lehetett, — s még így is követhetünk el hibát, valamely hasonló becsü rózsakitűnőség kifeledésével.

Végül, még csak annyit jegyzünk meg, hogy bármennyire tekintettük teljesnek a kiállított rózsá-collectiót, óhajtottuk volna, hogy a „rózsás Kolozsvár“ véghetetlen nagy számú rózsás kitűnőségei többen vették volna magoknak — azt a különben igen gyönyörűsége fáradságot, minszerint — habár kevesebb számú, de szintén hasonló remek rózsáikkal legalább tizszeres szaporították volna ama 6-os s illetve 7-es számot

Gr. Schweinitz Gyuláné elnök ő méltósága és Dr. Rézsahegyi Aladár lankadatlan működésü kiállítási jegyző ur s az őket e munkájukban is oly hathatósan segítő lelkes nő-bizottság, — s amaz ünnepekt

kiállítók pedig fogadják e szerény helyen is a látogató rózsaharátok nevében őszintén hálás köszönetünket. Engedje a Mindenható, hogy még sokszor s igen sokáig teljesíthessenek ily és hasonló munkát, a melyekkel a midőn egyfelől a kulturális dolgokat érzélezzék, másfelől sanyaru könnyek letörlésére e sajtó sebek fájdalmai enyhítésére törekedjenek. Siker és áldás koronázza mindig nemes munkálkodásaikat!

Szentgyörgyi Lajos.

Jegyzőkönyv

az erd. gazd. egyesület állatkiállítási szakosztályának 1890. jun. 9-én
d. u. 4 órákor tartott üléséről.

Jelen voltak : Elnök Gr. Bánffy György, Szabó József, Dr. Szentkirályi Ákos, Br. Jósika Gábor, Reich Albert, Zsigmond Dezső, Gr. Schweinitz Gyula, Jakab László, Gr. Wass Béla, Dr. Szaniszló Albert h. egyl. titkár.

1. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása alkalmából, elnök szóba hozza a pályázó lovak korának bizonyos irányban való megszábasát. — Hosszabb eszmecsere után a gyűlés következő határozatban állapotodott meg: a lovak korát illetőleg a jelen évi kiállításnál, annak eldöntése, hogy bármely koru ló díjat kapjon-e vagy nem, a bíráló bizottságra bízatik; felkéretik azonban ezen bizottság, hogy a jövőre nézve minden állatfajra vonatkozólag véleményt nyilvánítson a pályázati jogosultságnak életkor szerint való korlátozását illetőleg.

Ezzel a jegyzőkönyv ügye elintéztetvén, a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére elnök, felkéri Szabó Józsefet és Br. Jósika Gábort.

2. Gr. Schweinitz Gyula benyújtja a mellékiállításokra (virág, termény stb.) vonatkozó tervezetet s azzal kapcsolatos iratokat — Gr. Schweinitz Gyulának buzgó fáradozásáért a gyűlés köszönetet szavaz; tervezetét elfogadja a következő megjegyzésekkel:

- a) A mellékiállítások céljaira a gyűlés 3—500 frtot engedélyez.
- b) Ezen mellékiállításokra külön belépő jegyek nem lesznek.
- c) Ha azon egyének közül, a kiknek közreműködése a tervezet által feltételezve van, esetleg egyesek akadályozva lennének: Gr. Schweinitz Gyula, mint ezen mellékiállítások elnöke, azok helyett másokat fog felkérni.

3. A sorsolásokra nézve a részletes tervezet közelebbről fog Sigmond Dezső — mint a sorsolási bizottság elnöke — által benyújtani, — egyelőre a következő megállapodások történtek:

a) Kisorsolandók lesznek a mellékiállításoknak e célra átvehető alkalmas tárgyai, továbbá galambok, madarak és kisebb, vásárolt tárgyak.

b) A sorsolás céljaira a gyűlés 100—200 frtot engedélyez.

c) Közreműködésre felkérendők a Mária Valéria árvaház és a Nőegylet hölgyei.

d) A tiszta jövedelem fele az említett jótékony egyletek céljaira engedtetik át.

e) A sorsjegyek 10 krjával árusítatnak s az egész kiállításra szóló belépti jegyekhez egy-egy sorsjegy ingyen fog mellékelteni.

4. Az „idegen marhák“ csoportfőnökségére — Ásványi Lajos g. intéző ur fog felkéretni.

5. Elnök jelenti, hogy a magas ministerium az építkezésekre (tetőkészítés) kért 1000 frtot utalványozta — köszönettel fogadtatik; Br. Jósika Gábor jelentést tesz ezen építkezések fogamatba vételéről s azok miben állásáról.

6. Dr. Szentkirályinak már a megelőző ülésen tett felszólalása alapján, h. titkár kérdést intéz: mi történjék a szakosztálynak a kiállítások történetét tárgyazó kiadványa megmnradt példányaival? — határozatba ment:

a) Az erd. közgazdasági előadóknak 1—1 példány ingyen megküldetik.

b) Az idej kiállítás sorsolási tárgyai között 10 péld. kisorsolandó.

c) A kiállítás területén az idén a könyv árultassék.

d) Az erdélyrészi gazd. egyletek annak terjesztésére felkérendők.

e) A részvényeseknek és eddigi kiállítóknak 1—1 példány megvétél végett elküldendő.

7. A nyomtatványok (programm, bejelentési ív, felszólítás) ügyében — határozatba ment, hogy azok mielőbb elkészítettessenek s megküldendőek lesznek minden volt kiállítóknak, az erdélyrészi gazd. egyleteknek, erdélyrészi lapoknak (a németeknek német nyelven), a bpesti fontosabb napi és gazd. lapoknak s a szomszédos n.-várad köröknek.

8. Dr. Szentkirályi Ákos indítványozza, hogy a bíráló-bizottság összeállítása iránt más megintézkedés történjék, — határozatba ment,

hogy az eddig ezen minőségben szerepelt összes tagok ezen működésre, a nyomtatványok szétküldésével egyidejűleg felkéressenek.

9. Elnök előadja a Gr. Bethlen Miklós által az erdélyrészi lőtenyésztés emelése ügyében beadott tervezetének foglalatját, — határozatba ment, hogy ezen tervezet tárgyalása egy közelebbi ülésen vétetik elő; egyelőre az tartalmilag a lapban közlendő lesz, az érdeklődők által való megismerés céljából.

Kolozsvár, 1890. jun. 9.

Hitelesítik:
Szabó József,
Bárá Jósika Gábor.

Gr. Bánffy György,
szakosztályi elnök.
Dr. Szaniszló Albert,
egyl. h. titkár.

Egyesületi mozgalom.

A kiállítást rendező bizottság ülése:

Az erd. gazdasági egyesület tenyészállatkiállítási szakosztálya végrehajtó bizottságának abbéli megállapodás alapján, hogy az 1890. évi aug. 29- szeptember 1 én, Kolozsvárt rendezendő tenyészállatkiállítással másnemű tárlatok is összeköttesse: az előkészítő bizottság által 1890. évi febr. 16-án tartott ülésen kijelölt bizottság ülést tartott június 3-án; jelen voltak: Gr. Schweinitz Gyula elnök, Bodor László, Kondász Ferencz, Ritter Gusztáv és dr. Szentkirályi Ákos bizottsági tagok.

I. Elnök ajánlatba hozza, hogy a tenyészállatkiállítással kapcsolatos tárlatok összesen hét csoportra osztassanak u. m.:

1. Virág és disznővény tenyésztés a következő alosztályokkal: a) virággal diszitett ágyások; b) virágdiszítési tárgyak; c) üvegházi és szobai disznővények; d) levágott virágok és virágkötészet.

2. Gyümölcsészet; nyers és befőtt gyümölcsök, dinye, aszalványok, csomagolási kellékek és aszalók.

3. Főzeléktermelés, u. m. mindennemű friss és aszalt főzeléknek, valamint téli eltartásra besavanyított zöldségek.

4. A kertészettel kapcsolatos szerelvények, mint péld. kerti fűrés, olló, gyümölcszedők, kosarak stb.

5. Méhészet és avval kapcsolatos termelés, mint. péld. méz, viasz, minden névvel nevezhető, mézből előállított élvezeti cikkek és viasz-készítmények.

6. Tejgazdasági termények, mint péld. sajt, túró, vaj stb. valamint a tejgazdasághoz tartozó eszközök.

7. Mezőgazdasági eszközök, különös tekintettel a legegyszerűbbekre s azokra, melyek kisebb gazdaságokban alkalmazandók, — a bizottság az elnök ajánlatát elfogadja s az egyes osztályok rendezését illetőleg abban állapodik meg, hogy az 1. osztály rendezését Valcz Lajos; a 2. osztályt Ritter Gusztáv és Szentgyörgyi Lajos; a 3. osztályt Kondász Ferencz; a 4. osztályt Ritter Gusztáv; az 5. osztályt Bodor László; a 6. osztályt Szentkirályi Ákos; a 7. osztályt Valcz Lajos fogja rendezni; ez utóbbi akadályoztatása esetén, az 1. és 7. osztályt szintén Ritter Gusztáv rendezendi; eme egyes csoportok főrendezését pedig elnök, gr. Schweinitz Gyula vállalja magára.

II. Bodor László ama indítványára, hogy a kiállítási hajlam fokozása céljából vasuti szállítási kedvezmény eszközözendő ki, — megállapodik a bizottság, hogy a gazd. egyesületet megkeresi az iránt, hogy a külföldi szállítmányokra eszközöljen ki vám- és szállítási díjmentességet, a belföldi tárgyak vasuti szállítására pedig árkedvezményt, továbbá, hogy a kiállítandó tárgyak után semmi térdíj nem fog fizettetni, kivévn azon kiállításokat, a kik külön asztalt vagy állványt akarnak igénybe venni.

III. Elnök abbéli előterjesztésére, hogy a kitüntetésre érdemes kiállítók részére ezüst, bronz-érmek és oklevelek állanak rendelkezés alatt, — megállapodik a bizottság, hogy minden egyes osztály részére egy ezüst, négy bronz-érem és négy oklevél lesz kiadható, egyszersmint azt határozta, hogy bíráló bizottsági tagokul felkéri az 1. osztályba Dr. Kanitz Ágost, tud. egyet. tanárt, Szócs Gézátt és a női ipariskola igazgatónőjét; a 2. osztályba Szász Lajost, Sipos Gábort és Veres Ferenczet; a 3. osztályba Inczédi Lászlónét, Moldován kertészt és Nagy Dánielt; a 4. osztályba Schultz Rezsőt, Zobácz Ferenczet, Zonda Lászlót; az 5. osztályba Csiki J. Jánost, Zágoni (Albu) Józsefet, Wiedér Józsefet; a 6. osztályba Br. Bánffy Ernőt, Szabó Józsefet és Jakab László állatorvost; a 7. osztályba Br. Bánffy Ernőt, Réthi Jánost és Vörös Sándort.

Bodor László indítványára, hogy a kiállítás programja mielőbb adassék ki, — a bizottság azt határozza, hogy megkeresi az állatkiállítási szakosztályt, hogy a programot mielőbb nyomassa ki, illetőleg a saját programját a melléktárlatokra vonatkozó programmal kiegészítve, és bejelentési ivekkel küldje szét. Egyszersmint általánosságban

megállapított, hogy az állatkiállítással kapcsolatosan tartandó mellékiállításokra vonatkozó bejelentések határideje augusztus 15 én záródik, a bejelentések Gr. Schweinitz Gyula elnökhöz intézendők Kolozsvárra, ki a szállítási kedvezményre vonatkozó igazolvány kiállítása iránt intézkedik, továbbá, a mellékiállítást ugyanazon napon nyílik meg, melyen a tenyészállatkiállítás s ezzel egyszerre záródik is.

Gróf Schweinitz Gyula,

biz. elnök.

Bodor László,

biz. jegyző.

A trágyakezelés és a gyümölcsfák trágyázásáról.

I.

Mindamellett is, hogy már sok jeles gyümölcsöszeink irtak a hazai lapokban a gyümölcsfák trágyázásának szükséges voltáról és módjáról, e lényeges gazdasági teendőnek ismétlését még sem tartom feleslegesnek, kivált az olyan gyümölcsösök birtokosaira nézve, kik látván, hogy 5—6-ik szomszédjaik gyümölcsfái, kik azokat nem trágyázzák, sőt még a talajt is, töveik körül, vagy épen nem, vagy csak immel-ámmal puhítják fel, — mégis gyakran és sok termést hoznak, saját gyümölcsfáiknak is trágyázását szükségtelennek tartják, holott ezek sokkal ritkábban, kevesebb és silányabb gyümölcsöket teremnek s a rovarok kártételének is jobban ki vannak téve, sőt termőfák is pusztulásnak indultak; nem veszik figyelembe, hogy távoli szomszédjaik talaja sokkal kedvezőbb fekvésű, jobb minőségű és még nincsen a szükséges tápanyagoktól kimerítve, mint a saját talajok. Minél silányabb és kevesebb tápanyagot tartalmazó tehát gyümölcsösünk talaja, annak okszerű trágyázása s gyümölcsfáink gondos ápolása, annál szükségesebb, ha azt akarjuk, hogy azok dusan tenyésszenek és folytonosan teremjenek.

Leggyorsabban hat a gyümölcsfákra a folyó trágya, vagyis a trágyalé, melyet legcélszerűbb volna gyakran adni a gyümölcsfáknak, de ha azt nem tehetjük, akkor bizonyos, meghatározott időszakban tesszük meg nagyobb mennyiségű trágyaléval; t. i. a fa növéseinek előmozdítása végett tavasszal és nyáron, — a virágbimbók képzése és a tartalék-nedvek lerakódásának siettetése végett pedig, augusztus és szeptemberben.

Nagyon lényeges a trágyanemek megválasztása. Jó sikert eredményez a ganélé; nem istáló-, vagy hugylé, hanem az a folyadék, mely

mely a trágyadombok aljára az azokból kiszivárgó lé felfogására ásott gödrökbe gyül, $\frac{1}{4}$ bükkfa hamuval vegyítve, melyet ha száraz időben használunk, kétannyi eső-, vagy folyóvízzel higitunk fel; esős időben azonban félannyi vízzel higitva is használhatjuk; a higitásnál, a víz mennyiségére nézve tekintetbe veendő a ganélé erősebb, vagy gyöngébb volta. Ha ganélé nem áll rendelkezésünkre, akkor annak pótlása végett mindenféle olvadékony trágyaanyagokból trágyaönteléket készítenk. E célra a gyümölcsösbe, vagy kertbe, egy, a szükséglethez képest kisebb vagy nagyobb, félfenekű hordót a földbe beásunk s miután abba vizet vezetünk, vagy öntöttünk: szarvasmarha, baromfi, galamb ganajt. kormot, hamut, az éjjeli edény tartalmát, vért, szóvat minden oly anyagot, a mi olvadékony trágyaanyagot tartalmaz, belé teszünk, sőt még a munkások szükségességét is felibe helyeztethetjük; ezen egyveleget aztán időnként fölkeverjük s az elkészítés után 8—10 nap múlva használhatjuk. Ha a gödörbe netalán nagyobb mennyiségű szükségesség-hulladék és lé gyülne, akkor tanácsos a trágyalevet eső-, vagy folyóvíz, vagy ha azokkal nem rendelkezhetünk, legalább 24 óráig szabadon állott kutvízzel jól felhigitanunk. Ezen gödör kellemetlen szagának eltávolítását s az illó gázok megkötését, annak lehetőleg jól befedése és vasgálicz-oldat belé öntése által eszközöljük. Ha a trágyalével folytonosan, vagy rövid időközökben, kisebb mértékben öntözzük gyümölcsfáinkat, annak hatása feltűnő sikert eredményez.

Vegyes közlemények.

— A tenyészállatkiállítás, valamint az avval kapcsolatos kerétszeti, méhészeti és tejgazdasági kiállítás programja és a bejelentési iverk szétküldését megkezdte a titkári hivatal s e hó 20-ig be lesz fejezve a szétküldés. Figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a titkári hivatal, kívánatra, bárkinek megküldi ugy a programot, mint bejelentési iverket bármentesen. Megemlítjük egyben, hogy a kiállításokra az előkészületek nagyban folynak. Gróf B á n f y György, mint az állatkiállítási szakosztály elnöke, kizárólag a kiállítás miatt, állandólag Kolozsvárt tartózkodik s a mellékiállítások elnökével, gróf Schweinitz Gyulával együtt, legnagyobb tevékenységet fejtettek ki a kiállítások sikere érdekében. A kisorsolások fele jövedelme a helyi jó t é k o n y nőegylet és a M á r i a - V a l é r i a árvaház javára lévén följánlva, ez egyletek lelkes intézői, a jótékonyágban és munkában fáradhatatlan

hölgyeknek is jelentékeny rész fog jutni a tárlatok körüli tevékenységből s így, annál nagyobb reménnyel nézhetünk az érdekes kiállítások elé.

— **Békésy Sándort**, a kiváló tehetségű szakférfit a miniszterium, a szeszfőző gazdák vándortanárának nevezte ki. A kik a gazdasági szeszgyárak érdekében igénybe akarják venni, hozzá forduljanak, lakása Budapesten.

— **Gazdasági gépek.** A m. államvasutak gazd. gépgyárának vezérügynöksége, az ott gyártott gépeket a következő árakban bocsátja forgalomba: egy 6 lóerejű locomobilnak árjegyzéki ára 2725 frt, engedménykép levonva 150 frt, a netto gyári ár tehát 2575 frt; egy 6 lóerejű 48" gőzcséplőgép árjegyzéki ára 2200 frt, engedménykép levonva 120 frt, a netto gyári ár tehát 2080 frt és így egy teljesen felszerelt 6 lóerejű gőzcséplőkészlet 4655 frt Budapesten. Egy 8 lóerejű gőzmozdony árjegyzéki ára 3250 frt, engedménykép levonva 250 frtot, a netto gyári ár tehát 3000 frt. Egy 8 lóerejű 54" gőzcséplőgép árjegyzéki ára 2400 frt, engedménykép levonva 100 frt, a netto gyári ár tehát 2300 frt és így a teljesen felszerelt 8 lóerejű gőzcséplőkészlet ára 2300 frt Budapesten. Egy 10 lóerejű gőzmozdony árjegyzéki ára 3700 frt, engedménykép levonva 200 frt, a netto gyári ár tehát 3500 frt. Egy 10 lóerejű 60" gőzcséplőgép árjegyzéki ára 2600 frt, engedménykép levonva 100 frt, a netto gyári ár tehát 2500 frt és így a teljesen felszerelt 10 lóerejű gőzcséplőkészlet ára 600 frt Budapesten. A fizetési feltételek a következők: $\frac{1}{6}$ foglaló készpénzben: $\frac{1}{6}$ foglaló 1890 november 1-én teljesen kamatmentesen; $\frac{2}{6}$ foglaló 1891 május 1-én teljesen kamatmentesen; $\frac{2}{6}$ 1891 november 1-én teljesen kamatmentesen, vagy: $\frac{1}{6}$ foglaló készpénzben: $\frac{1}{6}$ foglaló 1890 november 1-én kamat nélkül; $\frac{2}{6}$ foglaló 1891 november 1-én kamat nélkül; $\frac{2}{6}$ foglaló 1892 november 1-én, 1 évi $6\frac{0}{100}$ kamattal 1891 november 1-től számítandólag. A foglalón kívül fennmaradt összeg váltóval fizetendő. Ha a fent kitüntetett bármely vételár, a gép elszállítása előtt egyszerre készpénzben fizettetnék, abból 5% pénztári engedmény jön levonásba.

— **Elhasznált távirdasodronyok.** A ki elhasznált távirdasodronyt akar beszerezni, 50 kros bélyeggel ellátott folyamodványban a kereskedelmi miniszteriumnál kérelmezzen. A folyamodványban megjelölendő az igényelt mennyiség és a sodrony vastagsága, valamint a czél is, a mire igényeltetik. A sodrony leginkább gazdasági, kertészeti és szőlőművelési czélokra adatik ki.

— **Mező- és erdőgazdasági kiállítási ujság.** Folyó évi május hava 14-én Bécsben a Rotundában, illetve a szomszédos parkban egy általános gazdasági és erdőszeti kiállítás nyílt meg, melynél nagyobb szabású és gazdagabb szakkiállítás eddigelé még nem létesült. A pompás kiállítási területet száznál több pavillon foglalja el; az egyik tetszetős kis alkotmány, a másik hatalmas büszke építmény, mint például az egy képtár tartalmazó urakháza stb., az állatkiállítások stb. számára szolgáló tágas épületek, szökőkutak, vendéglők, izelő csarnokok, kávé-

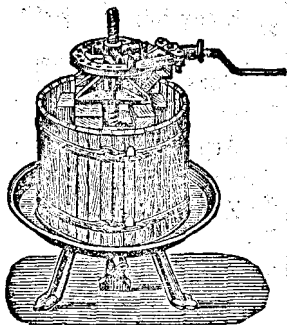
házak, zenepavillonok, de másrészt erdészeti csemete kertek, komlóültetvények, gyümölcsfatelepek láthatók itt, oly összképet nyújtva, mely mind a szakember, mind a laikus közönség előtt egyaránt tanulságos és érdekes leend. A mit ezen kiállítás és a vele kapcsolatos negyven időszaki tárlat, a gépkísérletek, igaerő-próbák, tejelő verseny, lovas ünnepélyek, szakkirándulások, a nemzetközi gazdasági és erdészeti congressus stb. nyújtandnak, azt a jövő számára megörökíteni és oly érdeklődőkkel közölni, kik a kiállítást bármi oknál fogva nem láthatnák, hivatása leend a Hitschmann Hugó H. szakavatott vezetése alatt megindítandó kiállítási újságnak, mely a kiállítás tartama alatt hetenkint egyszer, nagy folióban 12 — 26 oldal terjedelemben fog megjeleneni. Ezen lapra a kiállítás tartamára (május 14-től octóber 15, esetleg 30-áig) elő lehet fizetni 5 forintjával a kindó-hivatalnál Bécs, I., Dominikanerbastei 5. Figyelmeztetjük az érdeklődőket ezen, bizonyára feltette gazdag tartalmu lapra!

Szerkesztő bizottság: elnök Szabó József; Dr. Berde Áron, Br. Jósika Sámuel
Szabó Sámuel, Vörös Sándor.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Hirdetés.

Mindennemű mezőgazdasági, szőlőmívelési és borászati gépek.

Borprések, gyümölcssajtók, szőlő- és gyümölcsmalmok } legújabb szerkezetek különböző nagyságban

Peronospora-készülékek, cséplőgépek, tisztító-malmok, valamint járgányok, tengeri-morzsolók, vetőgépek, ekék stb. stb.

Aszaló készülékek gyümölcs és főzeléknekemre.

Önműködő zöldtakarmányi prések.

Szecs kavágó-gépek a legnagyobb választékban, a legolcsóbb árakban jeles kivitellel szállítja

HELLER IGNÁCZ, Bécs, Práter-ut. 78. sz.

Árjegyzékek és mindennemű tudósításokat kívánságra gratis és franco. (Dijmentesen.)

Tevékeny közbenjáró kívántatik és jól jutalmaztatik.

(1.) Árulóknak magas engedmény. (5—20.)

P I A C Z I Á R A K.

A heti vásár			Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Törökbúza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhabús
helye	napja									széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n													
Budapest	junius	13	métermáza	847	—	717	730	875	513	—	—	—	—
Brassó	junius	6	hektoliter	680	450	400	460	260	360	170	70	260	44
Deés	junius	10	"	800	680	540	—	360	560	—	—	280	32
Fogaras	junius	6	"	625	—	521	—	585	350	230	110	200	31
Gyula-Fehérvár	junius	7	"	675	600	525	—	325	400	280	190	275	57
Kézdi Vásárhely	junius	4	"	650	—	400	400	300	420	350	90	240	36
Kolozsvár	junius	12	métermáza	850	—	650	—	740	500	360	180	300	38
Maros-Vásárhely	junius	12	"	812	—	—	—	720	450	340	200	280	38
Nagy-Szeben	junius	13	hektoliter	630	510	440	—	280	380	180	120	350	39
Nagy Várad	junius	10	"	644	530	532	332	280	365	280	160	300	44
Sepsi Szt.-György	junius	9	"	650	560	420	400	270	400	350	150	150	36
Szász-Régen	junius	12	"	630	525	530	475	290	365	210	160	260	36
Torda	junius	7	"	700	550	525	—	300	390	300	30	225	32

Ny. Gámnán J. örök. Kolozsv.